СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 253. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 9-го грудня 1942. No. 253. Jersey City, N. J., Wednesday, December 9, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

ЦІЛА НАЦІЯ ПІДЧИНЕНА КОМІСІЇ ЛЮДСЬКОЇ СИЛИ

ВАШИНГТОН. — Пол МекНот, голова комісії людської сили, котрій президент надав недавно надзвичайні права, мав пресову конференцію, і на ній представникам преси сказав, що відтепер ціла американська нація, себто кожна здорова особа, підлягає комісії людської сили. Та комісія буде користуватись фізичною і умовою енерґією всіх осіб, ставлячи їх там до праці, де уважатиме за відповідне. Першусього та комісія буде засобляти відповідними людьми збройні сили Америки. Опісля вона буде засобляти воєнний промисл і фармерство робітниками. Вона також буде переносити людей з цивільного промислу до воєнного, як теж буде переносити людей з одної околиці, до другої, так, як буде уважати за відповідне. В ділянці людської сили Америка тепер буде мати плян, реґульований і виконуваний одним центром. Всі люди мусітимуть підчинятись тому плянови, стаючи свойого роду цивільними вояками в тій тотальній війні.

ЗАКЛИК ДО ЦИВІЛЬНОГО ПРОМИСЛУ.

НЮ ЙОРК. — Голова поборових бюр нюйорського стейту, полк. Дермот, заявив, що деякі промисловці ще дотепер не приспособились якслід до обставин і не вишколили на місце молодих осіб достаточне число осіб старшого віку, нездатного до воєнної служби. Внаслідок зарядження президента, що всі особи поверх 38 року життя не будуть брані до війська, велике число молодших осіб, без огляду на їх фахові здібности, мусять йти до війська. Вже в короткому часі їх будуть покликати до війська і коли фабрики на їх місце не вишколили інших, то на тім потерплять, говорив полк. Дермот. Він також говорив, що ті чоловіки, котрі мають по 38 літ і більше, а тепер дістали покликання до армії і є на однотижневій відпустці, можуть бути звільнені з війскової служби лише тоді, коли предложуть докази, що були затруднені в воєнній продукції. Коли цього не зроблять, то підуть до війська. Решта не буде покликувана.

СПУЩЕННЯ НАЙБІЛЬШОГО КОРАБЛЯ НА СВІТІ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Філядельфійські доки спустили на воду найбільшого боєвого корабля на світі. Ним є корабель „Ню Джерзі", що теоретично має 45,000 тон, а практично поверх 50,000. Він теж має на собі наймодернішу і найстрашнішу зброю, котру лише могла придумати воєнна техніка. Водночас того самого дня, себто семого грудня, в річницю японського нападу на Перл Гарбор, спущено з будівельних доків Америки 26 кораблів, в тім 15 боєвих і 11 торговельних. Серед боєвих, крім згаданого величезного панцирника, спущено також два великі літаконосці, декілька нищителів, субмарин і інших.

ҐЕН. ГАСКЕЛ ПРО ПРОТИЛЕТУНСЬКІ СИҐНАЛИ.

ОЛБАНІ. — Ґен. Гаскел, що є стейтовим директором цивільної охорони, висказав своє обурення на певні військові кола, котрі порадили посадникови Ля Ґвардії не приймати нових вказівок від ґен. Гаскела відносно протилетунських сиґналів. Посадник Ля Ґвардія заявив, що не буде підчинятись новому розпорядкови ґен. Гаскела, бо незадовго армія має видати нові сиґнали для цілої Америки. Ґен. Гаскел. заявив, що це порадив посадникови якийсь малий старшина. Бо фактично треба буде довго ждати від армії на один розпорядок відносно сиґналів, просто тому, що не ціла Америка знаходиться в однаковій небезпеці відносно ворожих летунських налетів. Нові сиґнали, говорив ґен. Гаскел, мають дати людям час десять хвилин перед налетом ворожих літаків, щоб поховались по домах. А так, як тепер є, ті сиґнали люди дісталиб щойно тоді, коли над головою вже є ворожі літаки і вже скидають на них бомби.

ВУЛИЧНА БОРОТЬБА З БАНДИТАМИ.

НЮ ЙОРК.— На вулицях Бруклина минулого понеділка вивязалась стрілянина між двома бандитами, молодими хлопцями, Джозефом Пальмою і Винсентом Сальомі. В тій стрілянині тяжко поранено одного дитектива, Мачія, котрий зажадав від двох бандитів, як вони висідали з авта, щоб вилеґітимувались. Вони замісць показати леґітимації повалили його на землю і пострілили. На поміч йому прибіг поліцай, котрого бандити також пострілили. Опісля вони почали втікати автом, а за ним пустилось поліційне авто. По дорозі обі сторони відстрілювались. Поліція прострілила ґумові опони і бандити мусіли спинити дальші перегони. Їх обох зловлено.

ІНАВҐУРАЦІЯ ДЮІЯ.

ОЛБАНІ. — Новововибраний ґубернатор нюйорського стейту, Томас Дюї зарядив, щоб не влаштовувано паради з нагоди його інавґурації. В той спосіб стейт заощадить $25,00.

Український Народний Союз Вложив у Воєнні Бонди ще $200,000

ДЖЕРЗІ СИТІ. — На нарадах головного екзекутивного комітету У. Н. Союзу, що відбулись 5. грудня б. р., рішено закупити воєнних бондів на суму $200,000. При тому зазначуєтьcя, що У. Н. Союз мав уже закуплених американських державних і воєнних бондів на суму $1,645,500, а канадійських державних і воєнних бондів на $55,000. Загально У. Н. Союз має воєнних і державних бондів на суму $1,900,500.

ПРИЗНАННЯ АМЕРИКАНСЬКІЙ ДИПЛЬОМАТИЧНІЙ СЛУЖБІ

ВАШИНГТОН. — Преиздент Рузвелт і секретар стейту Кордел Гол вислали з нагоди надходячого Різдва листи і депеші до ріжних американських дипльоматичних центрів по цілім світі і в тих листах висказують американським дипльоматам та консулям признання за їх сумлінну, розумну і корисну роботу для Америки. Стоячи в тісному контакті з даним краєм, говориться в тих листах, вони студіювали місцеві відносини й опісля радили департаментови стейту, що треба зробити, або з уповажнення цього департаменту сами це виконували. — Окреме признання в офіційнім органі департаменту стейту дано радникови американської амбасади в Віші, Мурфієви, за ту дипльоматичну підготовку, яку він виконував в напрямку окупації Північної Африки. Ця дипльоматична підготовка заощадила чимало крови і облекшила американсько-британським військам окупацію Північної Африки.

ГАЛИФЕКС ЗАКЛИКАЄ ДО ЄДНОСТИ

БАЛТІМОР. — Британський амбасадор лорд Галифекс виголосив промову, в котрій говорив, що аґенти держав осі пробують викликати розкол поміж Америкою і Британією. А це відбилосяб дуже зле на дальшім веденні війни. Перемога в цій війні і розумне та справедливе замирення світу залежить від порозуміння і єдности поміж союзниками, говорив він. Галифекс також згадував ті недавні часи, в котрих ворожі аґенти інспірували гостру критику політики президента Рузвелта і політику Британії та штовхали оба краї до певних шкідливих вчинків. Президент Рузвелт і премієр Чорчил, говорив Галифекс, приймали критику мовчки і не дались спровокувати. Галифекс теж говорив, що не має нічого проти здорової критики на поступування всіх союзників, але та критика мусить бути конструктивна, а не нищильна. Ця війна буде тяжка і довга, говорив він, тому саме згода і порозуміння є такі конечні.

В Югославії Повстанчі Війська Розпочали Нові Наступи на Ворога

ІСТАМБУЛ (Туреччина). — Правильні війська, як і повстанчі, що є під командою ґен. Міґайловича, розпочали нову офензиву проти націстівських і фашистівських наїзників. Вони атакують в першу чергу німців та італійців, а далі мадярів і болгар, що позаймали деякі території бувшої Югославії. Американський кореспондент, Рей Брок, подає в ґазеті „Ню Йорк Таймс" широкий опис нових югославських успіхів, які приписує головно четнікам, що втратили в тих боях Петара Філіповіча і Мілютіна Сіміча, двох найспосібніших помішників ґен. Міґайловича.

В БОЛГАРІЇ ВЕЛИКЕ НЕВДОВОЛЕННЯ

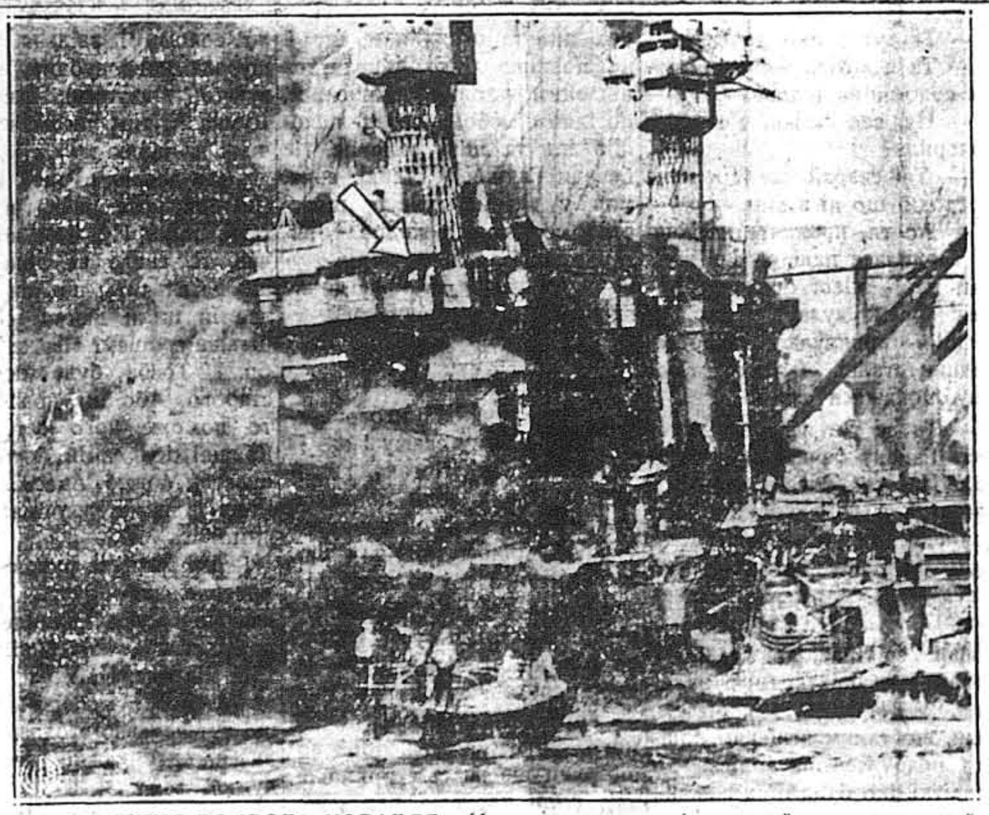
БЕРН (Швайцарія). — З німецьких джерел доносять, що в Болгарії влада береться за гострі міри проти населення, що бунтується, бо невдоволене з війни, якій не видно кінця і яка не дає Болгарії найменшого вигляду на вигру.

БРИТАНІЯ МАЄ ДОСИТЬ ПОЖИВИ

ЛОНДОН. — Ту зиму перезимує Анґлія у спокою, коли іде про поживу. Те, що є на складі, вистарчить для населення на кілька місяців. Таке подає уряд.

НАЦІСТИ СТАВЛЯТЬ ОПІР

МОСКВА. — З совєтського фронту нема нічого особливішого. Стверджується, що совєтська офензива дещо припинилась, бо як під Ржевом, так і під Сталінґрадом та на Кавказі, можна завважити сильний німецький опір.

ЗАТОПЛЕННЯ БОЄВОГО КОРАБЛЯ. — На передньому тлі великий американський воєнний корабель „Вест Верджінія" горить по нападі японців на Перл Гарбор рік тому назад. Зараз за ним воєнний корабель „Тенесі", вже спочиває на дні заливу. Цю світлину, зняту фотоґрафами американської воєнної фльоти в день нападу, дозволено публікувати щойно тепер. Стрілка показує, що на чердаках горіючого корабля ще находяться моряки. Шкоди, завдані цим кораблям у нападі, вже направлено, і вони тепер далі повнять свою службу в воєнній фльоті.

ЯПОНІЯ БУДЕ ПОКАРАНА І ПОЗБАВЛЕНА УСІХ ЗАГАРБАНИХ НЕЮ ЗЕМЕЛЬ

ЛОНДОН. — Не буде найменшого милосердя супроти Японії за її зрадливий напад, заявив Винстон Чорчил, британський премієр, у роковини загарбання японцями Гонґ Конґу і Малаї. Він підкреслив, що сили Обєднаних Держав зростають з кожним днем, та що вони постійно натискають на Японію, і то так довго, поки вона не буде розгромлена і покарана за зраду та позбавлена тих злих сил, що нею правлять. Далі Чорчил заявив, що вже минули ті часи, коли „ми себе обороняли, коли нас було мало, та коли ми були зле виеквіповані". Тепер уже все готове до наступу, казав британський премієр.

ЯПОНСЬКА САМОХВАЛЬБА.

ТОКІЙО. — Японське радіо передавало урядове звідомлення про вислід дотеперішньої війни з Обєднаними Державами. В першу чергу зазначено, що „вже є на морі" нові панцирники і літаконосці, хоч з звідомлень Аліянтів виходить, що ніхто ще тих нових японських кораблів не бачив. Далі подано про японські втрати: 40 воєнних кораблів й 65 торговельних, а 22 ушкоджених. Це якраз на половину менше, як счислили японські втрати Обєднані Держави, що подають 129 японських кораблів як затоплених. Замітне, що радіо нічого не згадало за останні японські невдачі на Алевтських островах, в Ґвадалканал і Новій Ґвінеї, а тільки заповіло довгу і завзяту боротьбу. Тому візвано населення до дальших жертв, бо, „є загрочене саме існовання Японії". Як втрати в людях поза Китаєм подано: 21,166 вбитих і 42,577 ранених. Це до 1. листопаду. Знову секретар маринарки Накс подає, що Японія має на всіх театрах війни 250,000 вбитих. Далі Японія нараховує, що Аліянти мають 51,000 вбитих і 303,000 полонених. В Китаю, каже радіо, вбито 280,000 китайців, а полонено 23,000.

АМЕРИКАНСЬКІ ІНТЕРНОВАНІ В НУЖДІ.

ЛОНДОН. — Американські горожани, що їх захопила европейська війна в Бельґії, Польщі й Франції, є інтерновані в якійсь старій палаті в Німеччині. Вони тяжко хорують. Бракує їм поживи і одягу.

ДАРЛЯН ЗАГРОЗОЮ ДЛЯ АЛІЯНТІВ В ФРАНЦІЇ КАЖЕ, КАТРУ.

ЛОНДОН. — Боротьба Вільних Французів проти адмірала Жана Франсоа Дарляна прибрала ще більшої гостроти, коли виступив проти нього ґен. Жорж Катру, що щойно прибув з Африки до Лондону. Він сказав журналістам, що Дарляна треба позбавити влади і йому недовіряти, бо він є „троянським конем" і може кожної хвилини звернутись проти Аліянтів. Як довго командує французькими частинами, Аліянти є постійно в небезпеці. Ґен. Жіро звернув ще на німецьку небезпеку в Тунісі, як теж і на те, що Німеччина може кожної хвилини напасти на Еспанію і загрожувати Аліянтам з заходу. А французькі кольонії, що є під Дарляном, ще досі не виповіли війни „Осі". Жіро каже, що він не має найменшого довіря до Дарляна, та що він мусить бути усунений, якщо французи мають перейти на сторону Аліянтів.

СОВЄТИ ТЕЖ ПРОТИ ДАРЛЯНА.

ЛОНДОН. — Совєтський амбасадор, Іван Майський, мав відвідувати кілька разів на протязі тижня Антона Ідена, британського міністра закордонних справ, і питати його вияснення щодо адмірала Дарляна.

ДАКАР БУДЕ ОТВОРЕНИЙ ДЛЯ АЛІЯНТІВ.

АЛЬЖІР (Північна Африка). — Ціла Французька Західня Африка враз з пристанню і морською базою в Дакар піддалася під владу адмірала Дарляна і є до розпорядимости Аліянтів. Таке заявив ґен. Двайт Айзенговер, начальний командант аліянтських військ в Північній Африці.

ВИЛКІ ДОМАГАЄТЬСЯ СВОБІДНОЇ ДИСКУСІЇ В СПРАВІ МИРА.

ЛОНДОН. — „Ди Лондон Івнінґ Стандард" помістив статтю Вендела Вилкі, в якій він атакує американську цензуру за те, що вона не дозволила йому критикувати становище адмірала Дарляна. Далі каже, що цензура не дала йому теж змоги дискутувати про повоєнні цілі. Він є тої думки, що коли тепер, коли є війна, не прийдемо до порозуміння в справі мирової програми, то потім усе розібється. Каже, що Злучені Держави „покинуть міжнародню економічну і політичну кооперацію" в такий самий спосіб, як це сталося по першій війні. Казав, що політикери приходять і відходять, а нарід остає і тому треба обговорювати такі проблеми з загалом. Ще заявив, що звичайно та партія, що є горою підчас війни, по війні відходить від влади. Тому і з того боку важне, щоб якнайбільше людей знало про такі важні проблеми як мирові цілі.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення мае бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати свое оголошення.

За оголошення редакція не відповідае.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian	
Число з суботи (з англійською		Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Сиги і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Theree months	$2.50

НОВИЙ НАСТРІЙ

У минулу неділю просто по всій Америці замарковано різними способами річницю скритого нападу Японії на Перл Гарбор. Ґазети написали відповідні статті, радіо влаштували спеціяльні програми, громадянство обходи. В одній місцевій параді в Ню-йорській дільниці Бруклині з того приводу взяло участь 10,000 осіб. Всі замітили, що в усіх тих святкуваннях не було слідно нарікань на важку долю, не було нехоти до боротьби, а було тверде рішення довести цю війну до переможного кінця й самопевність, що вона мусить скінчитися зломанням ворога.

Немовби для кращого замаркування стану воєнного настрою, що проявився в першу річницю Перл Гарбора, треба замітити зо спеціяльним притиском, що в навечеря річниці американський уряд видав нарешті повний рапорт про втрати, які Америка понесла від зрадницького нападу Японії на Перл Гарбор у цей злопамятний ранок 7. грудня 1941. Досі повного рапорту уряд не давав, щоби не дати ворогові інформації, яку він хотів мати для вироблення плянів дальшої кампанії проти Америки. Теперішній повний рапорт розкриває кольосальні втрати. Не вчисляючи менших човнів, у Перл Гарборі було вчас нападу 86 кораблів американської тихо-океанської фльоти, і просто кожний з тих кораблів був ушкоджений. Кромі цього Америка втратила майже всі літаки, що попали під ворожий обстріл. Була це справді поважна поразка.

Одначе, не дивлячися на цей рапорт, Америка відсвяткувала річницю закінчення першого року війни в доброму настрою. До цього люди, що подорожують по краю, помічують загальну тенденцію не вірити добрим вісткам, припускати, що справа мається гірше, ніж подають офіціяльні комунікати власного уряду. І знову не дивлячися на те, що маси припускають, що справи маються гірше, ніж їм подає уряд, і не дивлячися на те, що з усіх боків підносяться домагання до уряду не закривати ніякої злої вістки, а подавати її негайно народові, в цьому народі не панує прибитий дух, а піднесений настрій. В цьому просто загально поширена віра, що, якаб важка ця війна не була, то американський народ її видержить. У ньому є самопевність, що, якіб сильні не були вороги, американський народ їх переможе, бо в ньому є на це відповідна сила. Словом, цілий народ переповнений новим оптимізмом. Цей оптимізм то не стара самопевність, нічим не оправдана, а випливаюча з незнання сил ворога. Це новий оптимізм, що знає вже силу ворога, одначе вже знає теж і свою силу, бо зміривcя з цим ворогом і на полі продукції й на полі бою, на морю, в повітрю, а останніми тижнями й на сушах. Є це довіря народу, що від дефензиви перейшов до офензиви.

Вага Африканського Фронту

Замітне, що така важна під військовим оглядом фіґура як Еріх Людендорф, що керував стратеґією німців у першій світовій війні, заповів, що судьба нової світової війни буде вирішена — в Африці. Чи так дійсно станеться, годі сказати, Але що американська офензива в північній Африці, заініціонована през. Рузвелтом, зробила заповідь Людендорфа дуже актуальною, це вже правда. Мабуть і тому Німеччина кинула відрауз нові значні сили, стягнувши їх з советського фронту, щоб за всяку ціну вдержатись в Африці хоч на клаптику землі. Зокрема щоб вдержати пристань Бізерту і Туніс, бо цей африканський скравок вважається від непамятних часів майже Европою, себто продовженням Сицилії, згл. Італії. Втратити цей скравок, значить малощо не те саме, що втратити Сицилію та Італію. А про те останнє тепер іде. Це ясне хочби з того, що говорив британський премієр Чорчил. І нема сумніву, що стратеґія американського Айзенговера змагає до того, щоб заняти Бізерту і Туніс тільки на те, щоб звідтам лекше й скорше дістатись на европейський терен через захоплення Італії. До цього самого змагає і восьма британська армія, що вже стоїть в Лібії перед останньою оборонною брамою ґен. Ромеля в Ель Альґені.

Очевидно, що Совети мають тепер дуже добру нагоду пробити німецький фронт під Ржевом, чого не змогли минулої зими, а тим самим віднести величезну перемогу під стратеґічним оглядом. Подібне може тепер статись теж під Сталінґрадом. Але навіть в такому випадку, себто, колиб сталось одно й друге, та якщоб німецькі сили не зістали на советськім фронті цілком розторощені, і такі воєнні успіхи не малиб того значіння, що вигнання „Осі" з Північної Африки.

Ось тому німці так поспішають з допомогою африканському фронтови. Бо, не зважаючи на постійні затоплювання транспортових кораблів „Осі" на Середземному морі таки видно, що німці в Африці зістали сильно скріплені. Це їм не так тяжко осягати, бо резерви для скріплень находяться недалеко. Знову Аліянтам приходиться довозити навіть ґазоліну літаками. А щоб довести гармати і вояків з Америки чи Анґлії на поле бою, то треба перебути серед небезпек дорогу яких десять разів довшу від тої, яка віддаляє Італію від Африки. А говоримо про Італію тому, бо Німеччина вже завалила Італію своїми військами і літаками, готуючись стрінути дві несподіванки: Аліянтську офензиву в Африці та евентуальний бунт італійського населення і війська.

В Африці прийде ще до дуже завзятих боїв. І ще може прийти не одна неприємна і болюча новина. Перед тим нас остерігає сам Вашинґтон. Та це буде тривати тільки так довго, поки Аліянти не скріплять своїх сил до тої міри, щоб можна було ворога зліквідувати раз назавжди. Нема найменшого сумніву, що це станеться. А тоді, дуже можливо, здійсниться те, що заповів Людендорф, що може не припускав, що його заповідь буде — новим німецьким розгромом.

Анґлія Перед Суспільними Реформами

Кожного цікавить те, як буде виглядати життя по війні. Суспільний лад матиме безпосередній вплив на кожного чоловіка зокрема. Від того суспільного ладу залежатиме, чи будемо мати знов безробіття, чи вже його не буде. Чи прийдеться нам знов обтовкати вулиці в погоні за працею, чи ні. Чи буде знов те саме, що було підчас економічної депресії, коли то маґазини були завалені ріжними добрами, а компанії банкротували з надпродукції; водночас міліони людей терпіли коли не голод, то ріжні браки.

Від того будучого ладу також залежить, чи буде в нас те, що вже сталось в Советах, де все перебрала держава. Вона там рішає, що треба людям, а чого не треба. Рішає про смак людей до ріжних речей, про бажання користуватись ними. Про скількість тих речей — по кілько, та кому вони мають припадати. Вона теж рішає про все в кожній галузи народнього господарства, а пересічний чоловік мусить лише пристосовуватись до цього рішення. Звичайний громадянин, що має, наприклад, якісь купецькі здібности, в советськім устрою і не може мріяти, щоб відкрити якусь свою власну крамницю, збудувати якийсь свій власний бизнес. Людина з технічними склонностями не може мріяти про заложення якогось варстату, якоїсь фабрики. На кожній ділянці, плянування, ініціятива, рішення — застережені для високих представників уряду, а звичайному громадянинові не лишається нічого, лише покірно підчинятись тим рішенням, або, для протесту, лягти серед вулиші і сконати з голоду.

Всі культурні краї нині застановляються над тими реформами, котрі малиб усунути недобрі сторони старої капіталістичної системи, а залишити добрі. Котрі малиб задержати для всіх громадян найбільше коло свободи для вияву їх індивідуальної ініціятиви та їх здібностей, а водночас, щоб звязали всіх громадян такими постановами, які не допускалиб до великих ріжниць у розділі економічного добра, у накопиченні сили в одних руках, та заздалегідь усувалиб ті причини, котрі ведуть до економічних кріз і до безробіття.

Недавно перед анґлійським парляментом виступив з дуже відважною пропозицією анґлійський економіст сер Вилйем Беверидж та предложив плян, на основі якого по війні анґлійська нація в усіх її суспільних шарах дісталаб пристойне матеріяльне забезпечення.

Цілий той плян опирається, як сказав сам сер Беверидж, на чисто ориґінальній анґлійській думці, а саме на засаді суспільного обезпечення. Всі громадяни малиб сами за себе платити досить високі вкладки обезпечення й опісля за ті вкладки діставалиб в кожній потребі свойого життя належну піддержку від уряду. Вони діставалиб досить високу піддержку на час безробіття. І діставалиб її не так, як в Америці, впродовж кількох місяців, але цілий час свойого безробіття. Колиб, одначе, показалось, що хтось без роботи залишається занадто довго, то він мусів би вступити до державної школи, де навчилиб його іншого ремесла і примістилиб в іншій галузи промислу. Також досить високі пенсії діставалиб люди на старі літа, колиб їм прийшлося відійти на спочинок. Право до тих пенсій малиб по рівній части також жінки, і то навіть тоді, якщоб розвелись з чоловіками. Сер Беверидж подружу пару трактує як цілість, як одну економічну одиницю. Діставалиб люди також піддержки з уряду на кожний інший надзвичайний випадок в своїм житті, себто на час хороби, на похорон, на ріжні нещасливі випадки; жінки діставалиб на поріл дітей, і т. п. Спеціяльні піддержки діставалиб також малолітні діти і вдови. Одним словом, держава заопікуваласяб кожним живучим чоловіком в краю, без огляду на його соціяльне становище. Це значить, що всі люди, бідні і багаті, звичайні і лорди, мусілиб платити такі самі вкладки, а опісля всі моглиб побирати від держави підмоги, якщоб цього хотіли. Ніхто не мав би права закинути якомусь багачеви, або лордови, що він побирає безробітневу ренту, коли він попередньо вплачував сумлінно вкладки на ті ренти. Плачення вкладок, як сказано, відбувалосяб головно з боку самих людей, але також до певної міри з боку працедавців.

Як бачимо, в тім пляні нема нічогісько з комунізму, хоч дехто той плян заздалегідь назвав „шляхом до Москви". Навпаки,в тім пляні залишено широке коло для індивідуальної творчости чоловіка, та для творення економічного майна індивідуальним шляхом. Також застережено чимало місця для суспільного вивищування чи ріжничкування. Одним словом вповні пошанувано духа людини, а всю увагу звернено на дійсне лихо, а саме — на боротьбу з нуждою; щоб серед багатства не було людей, котрі не мають що їсти й журяться, як прокормити себе та родину.

З економічного боку, цей плян опирається всеціло на щадженні. Себто на засаді, що — „нині я зужию чогось менше, зате матиму більше в критичній хвилі".. Держава змушує кожного громадянина в часі його продуктивних літ заощадити бодай на стільки, щоб він міг пережити опісля в тяжчих часах. Але коли підчас своїх продуктивних літ якийсь чоловік забажає витворити більше, то тим краще для нього, якгеж для цілої суспільности, бо всяке нове матеріяльне багатство збагачує не лише його творця, але цілу суспільність. Тут не звязано людям рук.

Засада щадження не є нова. Вона відома з найдавніших часів. Відома історія з Йосифом і його сімома товстими та сімома худими коровами. Але в старих часах щадження відбувалось в матеріялах, а не в грошах. Люди складали в шпихлірах зерно і тим зерном користувались, як прийшли голодні роки. Нинішне щадження відбувається на зовсім новій засаді: щадять не хліб, одежу, умеблювання і т. п., лише щадять гроші. А гріш, як знаємо, має символічну, не дійсну вартість. Гріш задержує, а навіть підносить свою покупну силу лише тоді, коли він є все в русі і коли впрягнений до творення нових продуктів. Зріст грошевих сум, без відповідного зросту матеріялів, обнижує ціну гроша і обезвартнює наше щадження. Іншими словами, уряд мусітиме дбати, щоб у слушний час, як даний чоловік забажає покористуватись своїми довго щадженими грішми, він міг за той символічний паперовий гріш дістати належну скількість матеріяльних продуктів.

Щадження сталоб тоді розвязкою наших економічних й політичних проблемів. Понад голову усім соціялізмам, капіталізмам, комунізмам воно задоволилоб одно з найдавніших і найголовніших бажань чоловіка: дістати бодай зглядну забезпеку матеріяльного існування, а не спутувати волі його духа.

До Польсько-Українських Відносин

До порушеного польською ґазетою „Нови Сьвят" питання польсько-українського порозуміння можнаб додати ще те, що саме тепер написав „Канадійський Фармер" (з 2. грудня) в статті „Відносно польсько - українського питання". Між іншим пишеться там таке:

Польська нація, так як всі інші нації, безперечно має право існувати свобідно на демократичних засадах самовизначення. Але вона не має права до більшої свободи і самовизначення, як його мають інші народи. Сім міліонів українців, які находилися під Польщею на протязі двадцять літ перед війною, рівнож мають право на цей демократичний привілей. З цим польський уряд, який він не був би, мусить погодитися.

Для дійсного скріплення мира відбудована корінна Польща мусить піти на уступки українському населенню. В противнім випадку на сході Европи постійно загрожуватиме політичний розрив. З невдоволення українців далі користатимуть вороги Польщі, які підбунтовуватимуть постійно невдоволений український елемент проти неї. З певністю, це не доведе до скріплення Польщі. Лише тоді, коли поляки признають Східній Галичині, Волині, Поліссю, Холмщині і Підляшшю свободу, Польща зможе існувати як сильна держава, без страху, що їй кожної хвилі загрожуватиме упадок.

Про нісенітницю „од моржа до моржа" Польща мусить забути; рівнож мусить вона забути про своє завойовницьке „моцарство", яке нераз в минувшости доводило її до обезсилення і остаточного упадку.

Для загального добра демократичного світу, повторяємо, Польща мусить піти на уступки українцям і погодитися з ними, як рівний з рівним, а не як вищий з нищим.

Певне політичне співжиття між славянськими народами є конечно потрібне. Але ця кооперація не може бути подібна до такого „спулжиця", якого Польща домагалася від української менщости перед світовою війною. На тій основі співпраця є неможливою, немислимою.

Підкреслюємо — словянські народи мусять по війні створити сильний бльок проти ґерманського імперіялізму, який постійно загрожує східній Европі. Але цей бльок мусить складатися з автономних націй, між ними і свобідної української нації.

Не маємо на думці ідею панслявізму, комунізму, або якоїсь федерації. Настоюємо тут лиш на те, що потрібно кооперації славянських народів, щоби в будучности створити сильну барієру, яка спинювалаб поширення німецького імперіялізму на схід.

В минувшости розгардіяш, який панував між словянськими націями, сприяв цьому аґресивному імперіялізови, який, насичений призирством світа, плянував підбиття східних народів.

Німці постійно згірдливо гляділи на словян, увжаючи їх народами рабів, які існують лиш на те, щоби працювати для добра німецького „герренфольку". Цю мрію вони в теперішній хвилі стараються здійснити; на щастя, безуспішно.

Для всіх словянських народів це болючий досвід, лекція, яку в будучности треба використати.

Щоби словянський союз міг існувати як заборoло демократизму, конечно, щоби кожна держава, яка увійшлаб в його склад, була самостійною одиницею. До скріплення цеї словянської барієри значно причинивсяб українськйи нарід, якщоб *інші* народи признали йому право на самостійне існування.

Перед війною Польща поводилася супроти українського народу так, як тепер Німеччина поводиться супроти всього словянського світу, себто з почуттям надмірної вищости. По війні це почуття в поляків мусить зникнути. Польща мусить рівнож виявити воюючим тепер демократіям свою добру волю і признати українцям право самостійности. За цим її прикладом мусять піти й ті держави, кордони яких по минувшій світовій війні зістали збільшені коштом територій інших народів.

ІВАН ФРАНКО

Основи Суспільности

Повість

9)

— Ну, та й слухай же. В нашого ксьондза...

— В котрого?

— Та у старого, того, що тут ув офіцині живе. В нього є гроші. Великі гроші.

— Е, в шпаркасі!

— Те, що у шпаркасі, то окремо. Але є й готові. Він їх усе переховує, щодень в інше місце. Купучку тут, купочку там. Я його давно вже підстерігаю, та осторожний, опир! А найбільше пес на перешкоді. Все, як тільки я трохи наближуся, пес почує і сполошить старого. Але одну купочку я таки вже цапнув.

— А багато?

— Параско! Параско! — роздався в тій хвилі з кухні голос Гапки. — А щоб за тебе Бог забув і всі святі, як ти про роботу памятаєш! Параско!

— Ой, лишенько! — скрикнула Параска. — Вже Чума рипить! Післала мене по дрова, а я тут із тобою забалакалася. Пусти!

— Та побудь іще хвилечку! — просив Гадина.

— Нема часу. А то ще стара опириця прийде та наробить крику.

І Параска прожогом вибігла зо стайні й майже лицем у лице наткнулася на паню Олімпію.

— Ой, Господи! — скрикнула вона й задеревіла на місці.

— Ти що тут робиш? — строго запитала її пані. — З ким тут розмови ведеш?

— Та ні з ким, — брехала Параска, почувши у стайні легкий шелест і знаючи добре, що Гадина одним скоком був уже на поді, а другим крізь діру в даху вискочив у сад. — Мене Гапка післала по дрова.

— То тут у тебе дрова?

— Та я хотіла набрати трохи соломи на підпал.

— Ну, але скажи, з ким ти говорила?

— Та скарай же то мене Господи, що ні з ким.

— Ах ти, прокляте насіння! — сердилася пані. — І в живі очи мені смієш брехати! Адже ж я сама чула! Гей ти, Гадино! — крикнула вона до середини стайні. — Де ти там? Ану, покажися сюди!

— Та де тут ясна пані якогось Гадину бачили? — говорила Параска, зовсім уже осмілившися й думаючи, що пані прийшла тільки на крик Гапки. — Прошу поглянути до стайні, чи там є якась жива душа!

Пані ввійшла до стайні й почала роззиратися за Гадиною, а Параска, тим часом, рада, що таким дешевим коштом позбулася її, побігла до дровітні, що була обік возівні, швидко набрала наруччя дров і побігла до кухні, ще поки пані вийшла із стайні.

Пані чогось уся дріжала. Підслухана розмова неначе сахнула на неї чимось таким поганим та огидливим, що й не повинно було виявлятися під оцим чудовим, темносинім, погідним небом, серед пахощів лип та співу соловіїв. Не бачачи Гадини у стайні, вона, мов у нетямі, почала шелестіти соломою в жолобах, заглядати в засіки та попід жолоби, шукаючи, чи він де не сховався. Далі зупинилася.

„І пощо я властиво його шукаю?" — міркувала вона. — „Чого мені від нього треба? Що я йому скажу і що їй можу сказати? Погань, гниль, огида! В них вони почались, у них родились, у них живуть, у них і пропадуть. Чи я маю їх виймати з тої калюжі? Навертати з тої дороги, що так відповідає їх натурі? О, ні, чорт із ними! Нехай ідуть, нехай бредуть! Адже ж обоє вони — його діти, мого мучителя, мого тирана! Адже ж обоє вони, заки ще на світ прийшли, вже були наругою для мене, вже помагали рвати мою душу, нівечити мою честь, моє добре імя! Нехай ідуть тою дорогою огиди й ганьби! Я їх певно спиняти не буду!"

І вона взяла з жолоба стебло соломи і звільна перекушувала його зубами, випльовуючи відкушені шматочки. Думка її, тим часом, перескочила на інше.

„Але злодюга, оцей Гадина! Чи бач, уже зачав підстерігати попа. Ну, той коли зачав, то свого не покине. Та що це значить, що він обіцював їй цими днями мати ще більше грошей? Невже він мав би...? Треба буде: остерегти старого. Або ще краще... що то поможе його остерігати? Краще хіба самій його пильнувати. Можеб, Адась... Та ну! Чорт із ними, з усіма! Побачимо!"

І пані махнула рукою, немов прогонювала якусь уперту, влазливу муху, і швидким ходом вийшла із стайні, в котрій півсумерк і тепле ще повітря, повне випарів худоби, що тут недавно стояла, навівали на неї важкі, неприємні думки.

(Дальше буде).

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

Дж. Малей.

Через Аляску — до Токіо

ВАШИНГТОН, (ОНА). — В далеких лісах Юкону минулого місяця стрінулися два трактори — один їхав на схід, а другий на захід; першим оперував капраль Р. Симс, а другим їхав американський поляк Альфред Ялуфка. Ця стріча була знаком, що шлях через Аляску до Токіо скінчений. Від першого грудня він буде відкритий для ужитку, багато скорше ніж інженіри сподівалися. Шлях є довгий на 1,671 миль і перший раз лучить Злучені Держави з їх арктичною територією. Його будували американські військові інженіри, які спочатку думали, що цей мілітарний шлях не дасться скорше викінчити як на весні 1943 року. Однак робота пішла багато лекше ніж вони думали. Не зважаючи на великі перешкоди в непроходимих лісах і горах Аляски, наші інженіри викінчили по вісім миль дороги денно. В історії будови доріг ще ніде нема записано таких незвичайних досягнень. Американська техніка, витривалість, постанова і розуміння потреби такого шляху для воєнних цілей — причинились до того, що він був скінчений скорше ніж загально сподівалися.

Хтож будував цей шлях? Десять тисяч американських вояків і дві тисячі цивілів. Головним інженіром будови цього шляху через Аляску був ґенерал-майор Евген Рейболд, голова інженірів при армії Злучених Держав. Уряди, американський і канадійський, підписали між собою угоду щодо будови цього шляху і одного ранку в місяці березні цього року на канадійську землю одної із степових провінцій прибув перший контингент американського війська, щоби негайно почати будову потрібної Обєднаним Державам мілітарної дороги. Надворі було 35 ступнів морозу. Непризвичаєні до такого зимна американські вояки, що висіли з поїзду в найдальшому пункті, куди доходить канадійська залізниця, почали розбудовувати обоз і виладовувати привезену з собою потрібну до будови дороги машинерію. Вояки прибули на призначене місце в першій годині ночі і працювали до рана, бо спати не було де. На другий день обоз був готовий. Хлопці розложили шатра, збудували кухню і почали прорубувати ліс. Плян цього шляху виробив одинадцять літ тому американський інженір Доналд МекДоналд. Дорога починається від залізничої стації в західній Канаді, сто миль від границі Злучених Держав, і йде на північний захід від Камяних гір (Ракі мавнтинс) аж до границі Аляски; там дорога завертає на захід і йде через Аляску аж до Фейрбенкс.

Американські військові інженіри, що виконували піонірську роботу при будові цього шляху, оповідають, що це була велика і тяжка праця, малощо не така, як будова Панамського каналу. Люди, що її будували, мусіли пережити багато прикростей і невигод. Треба знати, що новозбудований шлях проходить в багатьох місцях через праліси, високі гори і бистрі ріки. Все те було треба побороти. Цебто рубати ліс, розкопувати гори і будувати мости. Розуміється, що сама робоча сила американських вояків невистарчала. Треба було мати на місці ріжного роду машинерію, великі запаси харчів для армії, багато перешкод, бо, як вже сказано, американська армія приїхала будувати цей шлях в місяці березні, коли земля ще була замерзла Це добре, бо на весні, як пустять морози, то там непроходимі болота. Отже армії лишалося всього пять чи шість тижнів часу на те, щоби могла перевезти відповідну кількість потрібного їй матеріялу до будови військової дороги. Тому власне вояки працювали в день і в ночі. Виладовували з ваґонів газоліну, цемент, харчі, машинерію і, користаючи з того, що земля і ріки замерзлі, пробивалися троками далеко в ліси щоби запастися в потрібні їм матеріяли, бо як пустять морози, то буде пізно. Все те робилося з великим розмахом і витривалістю американських вояків, але показалося, що армія мала замало троків. В західній Канаді їх тяжко де дістати. Отже треба було організувати канадійських фармерів, щоби вони також взяли участь в будові шляху, перевозячи своїми троками запаси для американської армії в західних провінціях Канади. Треба признати, що канадійські фармери люди робучі і великі патріоти. Вони свідомі того, що Канада є членом Обєднаних Держав, та що б'ється разом з ними за те, щоби на світі панувала демократія. Канадійці радо кооперували з американською армією і при їх помочі перевезено в призначене місце всі потрібні армії річі.

Розуміється, що при такій великій і на скору руку виконній роботі не обійшлось без надзвичайних пригод. Я вже сказав попередно, що будову шляху викінчено скорше ніж загально сподівалися ще й тому, бо американські вояки і цивілі, що його будували, працювали з таким великим захопленням і почуттям обовязку, яке булоб тяжко описати. Вони розуміли значіння цеї мілітарної дороги для перемоги Обєднаних Держав над ворогами демократії і ставились до своєї задачі дуже серіозно. Хочу пригадати один момент, якого ці наші піоніри не забудуть, поки жити будуть. Як на ріці Піс почали ломатися лід, то по тім боці ще була поважна кількість матеріялу і тяжкої машинерії, без якої не можна було обійтись при будові дороги. Інженіри почали набирати переконання, що все пропало, та що машинерію буде треба розбирати і перевозити на другий бік літаками. Вояки ходили сумні і зажурені. Того вечора офіцири завважили, що як прийшла пора лягати спати, то вояки молилися, навіть такі, що попередно ніколи того не робили. Вони просили в Господа Бога морозу бодай на один день. І думайте, що хочете, але як вояки повставали рано, то такий мороз був як на Різдво. Хлопці були дуже раді, що так сталось і випивши кави, кинулись до праці. Ніхто з них того дня не дбав за обід. Це була остання нагода підготовчої праці до перемоги над Гірогітом. Вояки працювали день і ніч без перерви інаслідком того весь матеріял і машинерія були на другім боці зрадливої і небезпечної ріки Піс.

Як хтось напише історію будови цього військового шляху через Аляску, то вона буде така цікава як історія будови Панамського каналу. Американське військо переносило всякі невигоди при будові цеї дороги. На початку весни воно терпіло від 35 ступнів нижче зера морозу, а літом його присідали докучливі канадійські комарі і пекла 90-ступнева горячка. В слоту наші вояки бродили в болоті по самі коліна, а як була гарна погода, то часто зривалися вітри, що хоч не тривали довго, то віяли піском воякам в очі і перешкоджували в роботі. Найбільш натерпілися американські нігри. Вони не привичаєні до великих морозів і як їхні військові частини приділено до будови військового шляху через Аляску, то це для них була кара божа. Але як вояки американської армії вони виявлялися з своєї задачі дуже добре. Терпіли бідніяги, але не нарікали і не бунтувалися. Вони почували себе рівними з своїми білоскірими товаришами і працювали як воли.

Знавці комунікацій говорять, що новозбудована військова дорога матиме велике значіння не тільки в часі війни, але й після неї. Вона служитиме тепер воєнним цілям, але як війна скінчиться, то вона улекшить доступ до кольосальних багатств Аляски, яка разом з Алевтами має 856,400 квадратових миль. Аляска має всього 72,000 населення, яке переважно займається риболовством, гірництвом і подекуди рільництвом. Риболовська індустрія приносить Алясці 50,000,000 долярів річного прибутку, а добування золота також числить на 50,000,000 долярів річно.

Нема ніякого сумніву, що новозбудована дорога причиниться до розвою промислу на Алясці й дасть нагоду американським промисловцям користати з її кольосальних природних багатств.

АНТАНАС СМЕТОНА, ПРЕЗИДЕНТ ЛИТВИ

перебував в останніх днях листопаду в Філядельфії, Па., де йому місцеві литовці справили сердечне повитання, між іншим і в Літуенієн Мюзік Гол, де теж витав його і мейор міста. При тім повитанні переведено збірку на Американський Червоний Хрест, а підчас бенкету, який наступив по привітах, присутні закупили американських воєнних бондів на суму $20,000. При тому переведено ще збірку і на визвольну литовську боротьбу, себто на політичну акцію в справі добуття Литві свободи і державної незалежности. — Казис Відікавскас.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ШУКАЄ РІВНОВАГИ. — Британський премієр Винстон Чорчил з нагоди 68. річниці народин показує, який він ще жвавий, машеруючи по насмарованому лойом похиленому бервені, по якому ходять вояки підчас вправ.

О. Івах (Канада).

Шум Божого Млина

(Ніяґарський водопад).

Було то 20-го травня, 1936 року. Саме тоді сади ще цвіли. А де гарніше в східній Канаді сади цвітуть, як не на Ніяґарськім півострові, в сусідстві славного Ніяґарського водопаду? І саме туди я пустився в дорогу, автобусом раненько. Вокористав знижку за поїздку до Ніяґари, що буває що року в „Цвітній Порі" та їду поглянути на ніяґарські садки в цвіті та на самий Ніяґарський водопад. Аджеж соромно булоб признатися у Виннипеґу, що був у Торонті, а не бачив Ніяґарського водопаду...

Цеж таке, як бути в Римі та не бачити Папи... Бож близько з Торонта до Ніяґари. Автобусом попри озеро Онтеріо щось 90 миль, а кораблем по озері ще ближче. Та я їду автобусом, бо не на воду озера хочу дивитися, але на садки в цвіту.

Рано, коли рушаємо в дорогу, ще хмарно й мрачно. Та й холодом ще потягає від озера. На землі вже сади цвітуть, а вода ще зимовим холодом дихає. Та я вірив садам. Тому навіть і капелюха не взяв. Думав рано ще дома: „Ет, ще в ніяґарські води полетить з голови". Та добре, що хоч весняний плащ взяв з собою!

Вже от кінчиться місто. Розглядаюся, чи де садка не видно. Ні, видно тут і там тільки ліски коло хат. Дерева рідко та рядками посаджені. Стоять, як вояки на вправах. Ну, а в садках — в садках дерева густо ростуть. Поміж деревами скрізь трава зеленіє. Таж був садок і в нас коло хати там — далеко там за морем... Були садки і в наших сусідів. Ну, і в кого то нема садка в нас на Україні? Ей, садки то садки! Маленькі раї на землі... Тужливо зітхаю й знову розглядаюся за садками. І бачу щось дивне. Ліски коло фармерських хат біліються. Та й дерева отих рівномірних лісків коло хат такі присадкуваті та крислаті, як яблуні. Так воно, так, — то таки яблуні. Ех, та чиж до лиця яблуням отак стояти рядками рівномірно? Щож то вони вояки чи школярки на вправах? Аджеж яблуні подібні до повнолітніх молодиць, до гарних господинь, що то й діточок собі вже придбали... А знаєте, як то виглядалоб, колиб отак молодиць рядками порозставляв. Та й таки мені знову тужно стало за тими далекими садками на Україні, де яблунь не садять рядками. Ех, колиб тобі, хоч де один садочок, мов віночок, навколо хати для краси та утульного захисту! І холодом на мене повіяло не тільки від озера...

Минаємо в далечині закутане димами місто Гемилтон. Отой жовтавий дим з фабричних димарів, що накрив собою місто, відвертає мої очі до озера. Та от вже знов автобус рушив вперед. Їдемо. А я знову шукаю очима садків. Яблуні, вишні, черешні та ще якісь овочеві дерева... Багато їх. Та всі рядками стоять. Для продажних цілей стоять... От вже і містечко Сейнт Кетеринс — осередок ніяґарського огородництва. Там і фабрики для консервовання помідор та іншої городини й овочів у бляшанках.

Минаємо й Сейнт Кетеринс, і вже скоро наближаємося до міста Ніяґара Водопад. От вже чути і шум славного водопаду. Висідаємо з автобуса на площадку перед почекальнею. Висів і я та розглядаюся. Не знаю,, куди йти до отого шумливого водопаду. Бачу прохід до моста. Йде туди багато й пасажирів з автобуса, на якім приїхали разом зо мною. І я пішов слідком за ними. Щож, з моста найскорше побачу водопад...

Йдуть люди до моста — та й я йду. Купують за 10 центів мостові перепустки — та й я купую. Йдуть на американський бік — і я йду. Йду. Доходжу до середини моста,. спинююся, спираюся на поруччя моста — і гляджу туди, де шум. Величавий вид! Щось — наче казка. По американськім боці висока стіна падучої, засніженої води. А там, в далечині, по канадійському боці — задимлена мракою нижча, загнута підковою, стіна води. А в долині вода кипить та піниться, наче у пекельному казані. Та безупинний шум робить на мене навіть глибше враження як вид. Гляджу на водопад та втягаю в себе отой могутній шум... Проходить кілька мінут — і відчуваю, що страшна величавість водопадів та приголомшаючий шум мене справді наче приголомшили. Відчуваю нервову втому. Відвертаю очі. Хочеться очима відпочити. Чейже водопад не втіче... Ну, а тепер що робити? Вертатися на канадійський бік, чи йти далі, на американський бік? Ну, а якби так походити годину-дві по американськім боці? І чому вагатися? Йду спокійно до Злучених Держав. Йшли інші люди, то й мені можна...

От вже на американськім боці. Спиняє мене граничний сторож і каже зайти до еміґраційної канцелярії, що от збоку. Заходжу туди. Підходжу до еміґраційного урядовця. Питає мене, чому я йду на американський бік. Кажу, що хочу поглянути на Ніяґарський водопад з американського боку. Зрештою, хочу сказати своїм знайомим, що був на землі Злучених Держав. Питає, чи маю які документи при собі, свідоцтво, що я громадянин Канади. Кажу, що не маю. Не взяв ніяких паперів з собою, бо не плянував з дому переходити на американський бік. Навіть ніякого листа не маю при собі. Коли який був, то лишився в іншім убранню, яке я мав на собі вчора. Та еміґраційний урядовець дійсно „урядує", відколи я йому сказав, що родом з України. Став мій урядовець недовірчивим, відколи я згадав, що я з України. Питає, чи я не з Росії. Ні, кажу, таки з України. А чи я говорю по українськи? А певно, — тож моя рідна мова, якої вивчився ще в своєї матері на руках. А чи українська мова не є те саме, що російська? Ба, ні, — українець, що не вчився російської мови, навіть не може добре порозумітися з росіянином.

„Ну", думаю собі, „справді цікавий тим еміґраційного урядовця. Хоче навчитися про ріжницю між українцем та росіянином". Тож я радо і відповідаю на його питання. Та щось воно не тее... Бачу, що мій урядовець таки робить квасну міну на мої запевнення про Україну та українську мову. Він таки хотів би, щоб я себе росіянином назвав, чи що. Ну, і писав щось, писав, а вкінці глянув на мене зовсім холодно, по урядничому й сказав: „Ні, ми вас не можемо пустити до Злучених Держав без пашпорту та інших документів. Прийдьте колись пізніше, та вже з документами. А тепер можете вертатися до Канади, та не знаю, чи вас туди впустять назад отак без паперів..." Кажу: „Ет, тим не журіться!" І вертаюся знову на міст. Йду назад — до Канади. І якось наче хмарно стало на душі. Думаю собі: „Ну, і чому то тому урядовцеві ходило про те, щоб я не був українцем? Таж з України я родом. І чиж мені треба дурити когось, що я з Росії, чи якої іншої країни? Аджеж я тепер громадянином Канади, хоч і з України..." Взагалі подражнив мої нерви ґраничний урядовець. Ну, та ще й казав, що тяжко мені тепер буде без ніяких документів і до Канади вернутися.

От тобі положення!... І до Злучених Держав не дістався без документів, хоч і був вже на американській землі, і запевняють мене, що, мабуть, без документів і до Канади не зможу вернутися! Ну, став я отак через свою нерозважність інтернаціоналістом... Попав на міст між двома державами—і прийдеться там вікувати, чи що? Чиж хочуть урядники граничні, щоб я з моста у запінену воду ніяґарську скочив? Ну, а виходу іншого не буде, коли вже тепер і до Канади не пустять...

Став я собі на довжезнім мості та й знову гляджу на Ніяґарський водопад. Та вже тепер не так гляджу, як попередньо. Гляджу тепер на великий Ніяґарський водопад вже очима інтернаціоналіста. Отой водопад став вже наче трохи і мій. Що мені тепер! Я сам собі пан. Ніхто надо мною не має права. Захочу назвати Ніяґарський водопад своїм, то назву. Чейже я інтеранціоналіст тепер. По однім боці від мене стоїть Канада, по другім боці Злучені Держави, а я посередині. Сам тепер до себе належу — і сам собі законом... Положення моє таке, що хоч садь та плач. А хто в такому положенню, тому море поколіна... Е, та годі отак любуватися своїм інтернаціональним положенням посередині моста. От сонце до полудня дійшло вже. Та й шлунок став неспокійним... Що буде. — то буде, а я таки хочу додому, до Канади, та зїсти там добрий обід. Хоч би й пробоєм треба йти, то таки буду в Канаді обідати. Аджеж тут, на мості, навіть риби не маю чим зловити...

От вже я на канадійській землі. Ну, треба зайти до еміґраційного дому. Скажу їм, що свій. Розкажу їм про свої клопоти при другім кінці моста. Може свої хоч змилосердяться... Кличе мене до себе до канцелярії канадійський граничний інспектор. Старенький вже собі чоловік. Має лагідні очі. Добродушно усміхається, але всеж таки випитує мене: хто я, звідки, чому йду з американського боку, за чим ходив туди. Кажу йому прямо: „От ішли люди на той бік, та й я за ними пішов. Забаглося бути на американськім боці..." Старенький канадійський урядовець усміхається й каже: „Ну, нічого ви не втратили з канадійського боку ліпше видно водопад. Видно американський водопад і головний — по канадійському боці. А що я на власні очі бачив, як ви звідси йшли на американський бік, то радо приймаємо вас назад до Канади. До побачення!"

(Кінець буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

САВТ ДІРФІЛД, МАСС. — Тов. Галицька Січ, від. 207, повідомляє всіх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 13. грудня, зараз по Сл. Божій. Тому просимо всіх членів прийти на ці збори і заплатити свої довги. Буде вибір уряду на 1943 рік. — В. Гудима, предс.; Е. Пасічник, кас.; І. Олійник, секр.

МкКІСПОРТ, ПА. — **Річні збори** Тов. Запорозька Січ, від. 132, відбудуться в неділю, 13. грудня, в годині 12:30 пополудні, в парохіяльній салі на Ringold St. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження; буде вибір урядників на рік 1943. Просимо членів вирівнати свій залеглий довг, або бути суспендованими. Просимо вписувати своїх дітей і старших до У. Н. Союзу. — За уряд: Гр. Куницький, предс.; Дмитро Сова писар фін.; Йосиф Несторович, кас.; Василь Кочкодан, писар рек.

ЛІТЛ ФОЛС, Н. Й. — Тов. Зап. Січ, від. 330, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 13. грудня, в 2. год. пополудні, в гали У. Н. Дому. Просимо всіх членів прийти на ці збори. Буде вибір урядників на 1943. рік. Маємо теж важні справи до полагодження. Тому не легковажте цих зборів. Будемо принимати нових членів без оплати вступного. — Іван Дацишин, предс.; Максим Копанишин, кас.; Микола Паламар, секр.

ОЛІЕН, Н. Й. — Тов. Зап. Січ, від. 363, повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 13. грудня, в годині 2. пополудні. Просимо всіх членів прийти на час, щоб можна полагодити всі справи з минулого місяця. Рівнож буде вибір нового уряду на 1943. рік. — О. Іванців, предс.; Д. Базів, кас.; Г. Підскальний, секр.

ГУДСОН, Н. Й. — **Річні збори** Бр. св. Арх. Михаїла, від. 476, відбудуться в неділю, 13. грудня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній укр. правосл. церкви, Савт Секонд і Партішон ули., ч. 59-69. Напоминаємо кожного члена прийти хоч на річні збори. Маємо важні справи до вирішення. Буде вибір нового уряду на 1943 рік, також буде справа статуту відділу. — Уряд.

АМСТЕРДАМ, Н. Й. — **Річні збори** Тов. ім. Івана Франка, від. 266, відбудуться в неділю, 13. грудня, в 10. годині рано, в парохіяльній гали св. О. Миколая. Взиваємо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження, а також вибір уряду на рік 1943. Тому не занедбайте прийти на ці збори на час. — Василь Труфим, секр.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ЕМБРІДЖ, ПА.

З гостини на ЮСО.

Дня 8. листопаду секретар від. 276 У. Н. Союзу запросив до себе членів відділу на малу „несподіванку", де при милій забаві касієр відділу зложив п. Фукови желання з нагоди 56-літніх уродин, як і його дружині за забаву. По відспіванню „многолітствія", гром. Я. Лисяк згадав за наших хлопців в американській армії. На дар для них зібрала пані Ліцовська $11.50, які вислано до ЮСО, за що вже надійшла подяка. Жертвували по $1: М. Фук, Т. Фізер, громадяни Сиплıвчаки, мисс Фук, Л. Ґалиш і Цибак, а по 50 ц.: Н. Липнах і Кухарський; І. Ліповський 75 ц.; а по 25 ц.: М. Лисяк, Ф. Судия, Лаврик, І. Новаковський, Кульчицький, Орловський, В. Лах, і М. Біжак.

ВОДЕРВЛИТ, Н. Й.

Для наших вояків і своєї держави.

З 50 членів Американського Горожанського Клюбу в нашій місцевости вже відійшло 18 хлоців до армії. Їм рішено вислати різдвяні дарунки, чим і мав занятись комітет, до якого ввійшли такі особи: М. Спяк, А. Чура, Іван Урбан та М. Завіський. З каси Клюбу на внесення предс. П. Руганича видав касієр Байбер Розенберґ $50, за які вислано пакунки, між іншим,, теж і воякам, що є за океаном. Клюб купив теж чотири примірники „Історії України" М. Грушевського, що їх вислав визначним американцям з нюйорського стейту, купив воєнний бонд за $100, а члени Клюбу, що працюють по ріжних фабриках, дають 10% з заробітків на закупно державних бондів. Таке саме є з членами Братства св. о. Николая, що має понад 100 членів і відбуває мітінґи в Клюбі. Теж і Жіночий Клюб купив бонд, а жінки, що працюють по фабриках, теж зобовязались купувати кожного місяця бонди аж до кінця війни принаймні за 10% своїх заробітків. Всі бажають, щоб Америка чимскорше виграла війну, а їх діти, щоб чимскорше вернули здорові домів.

В. Ф., член Клюбу.

СПРАВЛЕННЯ НЕЯСНОСТИ.

В числі з пятниці, в розділі про килимарське мистецтво в Східній Україні має бути так: Пряця Мистецького Інституту в Києві була можлива так довго, як довго українське народне життя користало зі зглядної свободи. Колиж Інститутові **насильно накинено обовязок стати предметом аґітки,** прим., полтавський килим з „аґітаційними лозунґами", тоді його творчість затрачує мистецький характер.

В ТУНІСІ БОРОТЬБА ТЕНКІВ І ЛІТАКІВ.

ЛОНДОН. — Німці пробують далі атакувати. Їм приходить це не так тяжко, бо ще далі мають в повітрю перевагу. З того, що доносять кореспонденти, треба вносити, що вже кілька днів іде дуже завзята боротьба між Тунісом і Бізертою, але не знати, по чиїй стороні є перевага. Нацисти не мають артилерії й доста точного числа піхоти, тому не можуть використати того, що їм вдастся зискати через перевагу в літаках.

Проф. Микола Чубатий.

Духове Життя Українського Народу по Першій Світовій Війні

(Картини нової історії українського народу).

10)

Зачнем від Східної України. Організаційно та технічно справа українського музейництва в Східній Україні в перших десяти роках по світовій війні була поставлена тут найкраще з усіх українських земель. Ніде правди діти, що в перших десяти роках большевицького володіння й українська найвища наукова установа Всеукраїнська Академія Наук, а навіть поважна частина співробітників Народного Комісаріяту Освіти були зложені з правдивих українців, гарячих патріотів, а передовсім високо освічених культурників, які користуючися державними фондами України та знесенням поміщицтва перевели повне упорядкування музейної справи на Великій Україні.

Нагляд над всіми музеями України дістала окреме Музейне Управління при Народнім Комісаріяті Освіти. Під його заряд дісталися не тільки всі дотеперішні музеї, але також всі музеальні збірки, поконфісковані по монастирях та приватних великопанських резиденціях. Що не згоріло чи не знищилося в часі перших днів революції, це тепер дісталося в руки зовсім покликаних тимбільше, що Музейне Управління все числилося з опінією істориків та археольогів Академії Наук.

Музейне Управління видавало свій власний орган „Музейна Справа", що ще появлявся 1932 року, а потім закінчив своє життя. Всі музеї перейшли на державне утримання. Збірки відповідно поділено — на предмети загальноукраїнського значіння і ті перейшли до центральних музеїв в Києві та на збірки льокального значіння й ті стали завязком обласних музеїв.

Музеї поділено після річевих ділів і тим способом повстали музеї матеріяльної культури, суспільних відносин, [illegible] та музеї культів. Кромі цього повстали музеї революції (очевидно большевицької). Залежало від поодиноких управителів музеїв чи теж від „чуйности" комуністичної партії чи поодинокі музеї повнили національно освідомлюючу роботу, чи вони ті мертві памятки промовляли в дусі рідної землі, чи вони промовляли в дусі окупанта - наїзника. Все те залежало від відповідного укладу музейних збірок, обяснюючих написів і т. д.

Найскорше стали на службу московського наїзника музеї революції та культів. Перші скоро найшлися під пильним оком членів комуністичної партії, щоб там не закрався „петлюрівський дух", та рівночасно вони найскорше стратили характер наукових та українських установ і стали пропагувати московське панування над Україною.

Музеї культів стали скоро знаряддям пропаганди безбожництва на Україні і ними передовсім став інтересуватися Союз Безбожників як інструментом для ширення безбожництва. Централя Союзу Безбожників була в Москві а головою був Ярославський. На музеї безбожників стали большевики нормально переміняти щонайкращі храми по містах України. В Києві, наприклад, немов для свідомої профанації релігійних почувань українського народу Печерську Лавру, релігійну святість українського народу та свідка його тисячлітньої релігійної цивілізації, перемінили на музей безбожництва. Річ природна — що це, чи пропаганда безбожництва з музеїв ставала яскравіша, чи більше уміркована, залежало від управи музею та так само від настирливости та активности місцевого відділу союза безбожників.

Всежтаки в перших десяти роках зроблено на Великій Україні для збереження української старовини дуже багато. Важним для української культури було особливо зосередження приватних великопанських і монастирських збірок в державних музеях, приступних для загалу. В перших десяти роках особливо в роках 1927—1928, коли національна свобода на Великій Україні під радянською владою була ще найбільша, розпочалися навіть поважні заходи, щоб тисячі українських історичних памяток, забраних колись царями з України, повернено з Московщини на Україну. Тільки дійсно відзискано.

Одначе як в цілому українському національному житті так само в музейній справі прийшов по році 1930 повний розгром української культури. Період той став пануючою системою особливо по трагічній смерти комісара народної освіти Миколи Скрипника (1934), фанатичного комуніста, але всежтаки українця та протектора української культури. Від того часу на становища директорів українських музеїв дістаються не-українці, а москвичі, які відповідно пересортовують предмети музеїв, дають їм пропагандивні написи, щоб музеї стали на службу московської червоної о[illegible] культури України. Арешти або самовбивства декого із дотеперішних музейних працівників значили за собою зміну системи. Вкінці скасовано і Музейне Управління музеїв України, перестала появлятися „Музейна Справа", а українські музеї підпорядковано на ділі Російському Управлінню Музеїв, названому Всесоюзним Управлінням.

Давніше Академія Наук на власну руку вела розкопи по важних історичних місцевостях України, особливо над Чорним морем, на давних грецьких кольоніях, де відкрито безцінні памятки грецької цивілізації на Україні; в останнім часі війни всі ті роботи вела вже Російська (Всесоюзною звана) Академія Наук спихаючи й українську Академію Наук до ролі пропагатора московського комунізму, про що буде мова на своїм місці.

(Дальше буде).

Чи Воєнне Подружжя Устоїться?

(Докінчення)

Аргументи проти воєнних подруж.

У відповідь на ці аргументи Дейвид Сібері звертає увагу передовсім на досвід, які з воєнними подружжями він мав ще з останньої війни. Як психольогові, йому приходилося нераз, як він це казав, перевязувати рани, нанесені поспішними женячками у першу світову війну. На основі того досвіду твердив він, що з цих подруж навіть пять процентів не було щасливих. Звичайно „воєнні жінки" нарікали по повороті чоловіка з війни: „Мені важко призвичаїтися до нього; він немовби мене й не знав, як він мене знав перед відходом на війну", або: „він змінився й я змінилася; і я не сподівалася, що це з нами станеться".

Далі Сібері став обмежати свою дискусію, подаючи, що саме він розуміє під воєнним подружжям. Отже він не хоче під цим розуміти тих подруж, що й так були би довершені, а тільки такі, до яких довела або які приспішила війна. Мужчина в уніформі. Він служить своїй країні. Це його зворушує глибоко. Дівчина, що його стрічає, теж зворушена. Вона не питається себе, чи вона зможе з ним жити довгі роки. Воєнне подружжя завязується в одному меті, і на мент, без застанови про те, що буде опісля. Коли на кожних сім мирних подруж двоє кінчаються розводом, то чого можна ждати від воєнного подружжя?

Я хотів би цілим серцем, аби такі подружжя могли перетривати, говорив Сібері. Я не хочу позбавляти молоді любові, одначе я знаю життя, і я мушу дивитися на нього крізь розпуку тисяч людей. Я признаю теж вагу, коли молодь говорить мені: „Най я маю троха щастя тепер, а я заривсю будучністю". Але чи кілька тижнів радости варта ставити на карту за роки муки? Я сумніваюся. Казав генерал Шермен, що війна це пекло, а я скажу вам, що нещасливе подружжя це пекло.

І подумайте про нього теж зо становища дітей. Я знаю — говорив Сібері, з років досвіду, що нема оточення в світі, яке витворювало би гірших громадян, більше хорих громадян, ніж розбите подружжя. Ми не хочемо наповнити цього краю тисячами розбитих людей, що живуть у постійному заворушенні в своїх власних домах.

Молоді люди, що думають про подружжя нині, повинні зрозуміти, що час повороту вояка є періодом великого пристосування для нього; що конець війни це період перестрою світа довкола нього; і що перший рік подружого співжиття під одним дахом є найважливим часом для двох молодих людей, навіть учас мира й добробуту. Як може вояк, повний духового заклопотання, погрішеного економічним натиском, вертатися до жінки, котра є для нього напів чужою? Чи не було би краще для молодих людей покластися радше на свою любов, ніж на подружжя в такий час? Люди, що люблються, можуть остатися вірними собі, хоча їх розділяє широкий світ, хоча він у далекому краю, а вона дома. Вони можуть приняти цю війну як час проби, чи їх любов правдива.

Воєнне подружжя не забезпечує любови. Воно може знищити всякі шанси молоді доказати своє геройство й свою віру. Сібері закінчив свою промову закликом до молоді шанувати любов і не дружитися, не важившися виставити любов на пробу, пробу, яка докаже її велич.

Спроба погодити противні наставлення.

До цих уваг, висказаних у публичній дискусії, один місячник попросив ще д-ра Паркера, що через 25 літ був порадником у подружніх труднощах, додати свої уваги.

Д-р Паркер звернув увагу на самому вступі своїх спостережень, що за його досвідом чинники, які рішають про доспіх подружжя вчас війни, це ті, самі чинники, що рішають про доспіх подружжя вчас мира, в часи нормальні. Одначе вчас війни труднощі є багато більші й проблеми натискають багато сильніше. Через те й молоді люди вчас війни повинні дивитися на проблеми яснішою й рішучішою думкою. Небезпека заходить, що вони можуть рішати про це питання під натиском умовин, то кермуючися самими почуваннями.

Далі д-р Паркер ставить кілька питань, відповіді на які можуть помогти молодим людям розвязувати питання воєнного подружжя в інтелігентний спосіб.

Чи мають вони певні основи до взаїмного довір'я? У листах вояків і їх жінок часто можна прослідити ревниці, заздрість і підозріння. Це є природне. Взаїмне довіря вимагає довшого часу, бо воно виростає з випробованого знання характеру другої людини. Тимчасом якраз часу молоді люди не мають. Чи можуть вони поставити замісць цього знання, добутого часом, віру одного в друге, віру, таку сильну, щоби вона перестояла тижні без вісток, підшепти тещ і знайомих?

Чи мають вони шанси розвинути спільні інтереси й товариування?

У нормальні часи чоловік і жінка, виробляють спільні інтереси, спільних приятелів, спільне тло вже через це, що вони разом живуть у тому самому оточенні. Чи зможуть вони в воєнний час опертися натискам оточення відтягати одного від другого? Через таке життя жінка може набратися звичок жити незалежним життям, рішати про все сама своїм розумом. Чоловік, вернувши з війни, може захоче бути головою своєї родини. Перед ними стане в цьому згляді важливе питання до розвязки.

Чи мають вони розумні шанси розвязати питання фінансові? Можливість вагітности це основні питання гроша. Між жінками вояків є багато таких, які найшлися з одномісячною дитиною без гроша на лікарів, на рент. Є й такі, що не мають чим заплатити видатків на шпиталь, в котрім вони родять дітей. В таких випадках на рішення дітей впливають теж родичі: чи захочуть вони помогти дітям у важкі часи? І молоді люди повинні спитатися себе: чи рішені вони на таку розвязку, якби її було треба?

Чи можна добре забезпечити виховання дитини без помочі батька? Деякі молоді жінки кажуть, що вони хотіли би мати дитину, аби вона заняла місце батька, як він дійде й не вернеться. Ми мусимо станути перед фактом, що війна може потривати довгі роки. Серед таких умовин це зовсім природно, що любов матери концентрується на дитину. Вона будує своє життя довкола неї й коли чоловік вертається домів, він почувається там стороннью людиною. Дитина справді заняла його місце. Чи потрапить мати уплянувати своє життя так розумно, аби нього уникнути?

Отсе є ці основні питання, які на думку знавця молоді люди повинні відповісти, поглянувши собі в серце. Дивитися собі в серце, треба тому, бо властиво ніхто не знає чужої душі, чужої відваги, чужої відвічности. Ті, що потраплять разом найти відповідь на ці питання, що мають відвагу потивитися труднощам з довірям одно до другого, такі люди не потребують боятися, що вони будуть жалувати ціле життя радости одної години.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 25. жовтня 1942. померла в 56. році життя КАТЕРИНА МИШОЛОВСЬКА, довголітня членка Тов. ім. Івана Франка, від. 253 У. Н. Союзу в Лудлов, Масс.

Походила із села Лаговів, пов. Перемишляни, Галичина. До У. Н. Союзу вступила 1925. року. Похорон відбувся 28. жовтня при участи 5 синів, котрі служать в американській армії, 2 синів, невісток і трьох доньок, приятелів і кревних та членів і членкинь.

В. П. П.! Іван Приступа, секр.

Дня 2. грудня 1942 р. помер у 55. році життя ПАВЛО КОБЗАР, член Укр. Запомогового Тов. Дністер, від. 381 У. Н. Союзу в Ню Йорку, Н. Й.

Походив із села Ольшаниця Велика, пов. Золочів, Зах. Україна. Вступив до У. Н. Союзу 1919. року. Покійний полишив у смутку жену Еву і сестру Катерину. Похорон відбувся в суботу, 5. грудня 1942. з похоронного заведення Петра Яреми до церкви св. Юрія в Ню Йорку.

В. Й. П.! П. Кучма, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КЕМПБЕЛ, О. — Тов. Сокіл, від. 218, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в неділю, 13. грудня, точно в годині 2. пополудні, в У. Н. Домі, 165 Гордон. Буде річний звіт уряду і контролі та вибір нового уряду на рік 1943. Також напоминаємо довгуючих членів, щоб були ласкаві свої довги вирівнати. Неприявний член чи урядник заплатить кару згідно з відділовою ухвалою. — За уряд: М. Бурий, предс.; П. Лунів, кас.; М. Стахура, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Річні збори Бр. св. Петра і Павла, від. 220, відбудуться в суботу, 12. грудня, в год. 7:30 ввечір, в парохіяльній салі, 4950 So. Paulina St. Буде звіт уряду і контролі за 1942 рік, вибір нового уряду та інші важні справи. Всі члени повинні обовязково прийти бодай раз на рік; дайте про себе знати і покажіть свою активність до організації. Ті члени, що платять і ті, що хотять платити цілу річну вкладку наперед від 1. січня 1943 р., зволять зголоситися на річних зборах до секретаря з зараз в грудні заплатити. На слово нема більше кредиту у відділовій касі, бо і грошей на стільки нема, а секретар не буде вітися зо збіркою до другого нового року. — За уряд: Василь Саган, предс.; Григорій Гаврилюк, кас.; Петро Жовнірчак, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Річні збори Бр. св. Юрія, від. 379, відбудуться в неділю, 13. грудня, в год. 12:30 пополудні, в церковній салі ... Просимо членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. Члени, що довгують, мають прийти і вирівнати свої залеглости, або будуть суспендовані. — Петро Сенько, предс.; М. Фединський, кас.; Андрій Бодмарчук, секр.

ЛАНКЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Василія, від. 87, повідомляє членів, що річні збори відбудуться в неділю, 13. грудня, в годині 12. вполудне, в салі парохіяльній при Ellicott Rd. На цих зборах виберемо уряд на рік 1943 і полагодимо інші справи. Обовязком є кожного члена прийти на ці збори і вирівнати свої довги. — За уряд: Конст. Кувер, предс.; Іван Окаль, кас.; Микола Трояновський, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 13. грудня, в год. 1. пополудні, в У. Н. Домі при Карпентер улиці. Просимо всіх членів прийти на збори, на яких будемо вибирати новий уряд на рік 1943. Маємо теж багато важних справ, котрі на річних зборах мусять бути полагоджені. Буде річне справоздання урядників. — П. Андрушків, секр.

ЛИНДЕН, Н. ДЖ. — Річні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 306, відбудуться в суботу, 12. грудня, в годині 7:30 ввечір, 1814 Розел ул., в С. Березі. Просимо членів і членкинь прийти на означений час, бо буде справоздання уряду і контр. комісії. Буде вибір уряду на рік 1943. Нових членів будемо приймати без вступного до Тов. і У. Н. Союзу. Хто хотів би вписатись в члени перед зборами, то хай прийде до секретаря на 19 E. Price St., Linden, N. J. Ті члени, що не прийдуть на збори, заплатять кару згідно з ухвалою. — За уряд: С. Березі, предс.; Андрій Андрійців, секр.

ТАРЗАН, ч. 661. Віч-навіч.

Лев ніколи в життю не бачив іще чоловіка. Побачивши Тарзана він на хвилю зупинився, щоб приглянутись добре тій новій істоті.

Але довго він не пригладався. Він інстинктом відчув, що тут має сильного суперника, коли ходить про роздобуття харчів. Він кинувся на Тарзана.

Але Тарзан стояв непорушно, розціночучи силу льва. Лев не був з найбільшого гатунку, мабуть через те, що на острові мало було харчів.

Але й з браку харчів той сам лев був дуже злющий і завзятий. Він тепер гнався з цілої сили на Тарзана і був вже ось ось коло нього.